

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN

DEFINITIEF

FINANCIEEL CONTINUÏTEITSTOEZICHT

bij Stichting Onderwijs 4 Nieuwe Tijd (O4NT) te Amsterdam

Plaats : Utrecht
Bestuursnummer : 42684
Onderzoeksnummer : 285387
Edocsnummer : 4971696
Datum onderzoek : oktober 2015 – september 2016
Datum vaststelling : 14 november 2016

Inhoud

1	Inleiding	5
2	Bevindingen	7
3	Toezichtarrangement financiële continuïteit	9
Bijlage 1	Zienswijze van het bestuur	11

1 Inleiding

De Inspectie van het Onderwijs (hierna: de inspectie) heeft onlangs een onderzoek afgerond naar de financiële positie van de Stichting Onderwijs 4 Nieuwe Tijd (O4NT) te Amsterdam (bestuursnummer 42684). Aanleiding voor het onderzoek waren vragen die voortkwamen uit de risicoanalyse die de inspectie jaarlijks maakt aan de hand van de jaarcijfers.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- analyse van het jaarverslag 2014 en 2015;
- analyse van de aangeleverde (financiële) informatie;
- gesprekken met het bestuur (31 maart, 30 augustus en 12 september 2016).

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie de financiële positie van het bestuur, met als leidende vraag of de financiële continuïteit van het onderwijs binnen afzienbare termijn in het geding is.

Toezichtkader en afbakening onderzoek

De inspectie is bij haar onderzoek uitgegaan van de Beleidsregel Financieel toezicht po en vo 2011 inclusief de aanpassingen toegelicht in de sectorale nieuwsbrieven en tevens vermeld op www.onderwijsinspectie.nl. Het onderzoek is niet te kwalificeren als een accountantsonderzoek.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de financiële positie. Hoofdstuk 3 bevat het toezichtarrangement.

2 Bevindingen

2.1 Kengetallen

In de navolgende tabel staan de signaleringswaarden waarmee de inspectie de jaarcijfers van onderwijsbesturen/onderwijsinstellingen vergelijkt in haar jaarlijkse risicoanalyse, afgezet tegen de kengetallen van de Stichting Onderwijs 4 Nieuwe Tijd (O4NT) over de jaren 2014 tot en met 2015.

	Funderend onderwijs	2014	2015
Liquiditeit (current ratio)	< 0,75	0,94	0,69
Solvabiliteit 2	< 0,30	0,31	0,11
Weerstandsvermogen	< 5%	16,70%	2,89%
Huisvestingsratio	> 10%	9,83%	4,75%
Rentabiliteit	< 0%	17,10%	-3,82%

O4NT is op 1 augustus 2014 gestart met 2 basisscholen. Kalenderjaar 2015 is dus het eerste volledige jaar waarover verantwoording wordt afgelegd en derhalve gaat een eventuele vergelijking tussen getoonde jaargangen mank. In 2015 liggen de kengetallen liquiditeit, solvabiliteit en weerstandsvermogen behoorlijk onder de signaleringswaarden die de inspectie hanteert.

2.2 Overige bevindingen

Financieel

Het bestuur verwachtte voor het boekjaar 2015 een positief resultaat van € 3.191 en realiseerde een negatief resultaat van € 35.120. Hoewel er meer bedragen zijn ontvangen dan begroot (€ 194.000 met name voor gemeentelijke bijdragen en detachering), zijn er nog hogere uitgaven gedaan dan begroot (€ 233.000 met name voor personeel, administratie en beheer, en leermiddelen) die hebben geleid tot dit negatieve resultaat.

Het eigen vermogen is aan het einde van 2015 door het behaalde exploitatieresultaat bijna gehalveerd tot een zeer laag niveau (€ 26.516). Uit de in het jaarverslag 2015 opgenomen raming van baten en lasten komt naar voren dat de komende jaren oplopende exploitatieresultaten worden verwacht (2016: € -39.854, 2017: € 7.656 en 2018: € 35.551).

In de continuïteitsparagraaf ontbreekt het aan een beleidsrijke meerjarenbegroting, waardoor er geen goed inzicht is in het voorgenomen beleid in de nabije toekomst en de verwachte gevolgen daarvan voor de financiële positie. Het feit dat er geen kortlopende schulden zijn opgenomen in de meerjarenbalans, zorgt ervoor dat de liquiditeit überhaupt niet berekend kan worden en hetzelfde geldt feitelijk voor de solvabiliteit.

Na de vaststelling van de begroting 2016 zijn nieuwe gegevens bekend geworden en dit heeft geleid tot een bijstelling van de begroting. Uit de ontvangen 2^e managementrapportage (tot en met juni) blijkt dat nu aan het einde van 2016 een exploitatieresultaat wordt verwacht van € -23.259. Rekening houdend met begrote bedragen die tot op heden echter nog niet zijn betaald, zal het resultaat naar alle waarschijnlijkheid veel negatiever uitkomen dan oorspronkelijk is begroot.

Dat bepaalde bedragen nog niet zijn betaald, heeft te maken met de stand van de liquide middelen. Volgens de managementrapportage is het saldo van de liquide middelen € 5.893. In de meerjarenbalans wordt voor 2016 een eindsaldo verwacht van € -66.000. Dit houdt in dat niet aan alle betalingsverplichtingen op korte termijn kan worden voldaan. Het bestuur geeft aan dat een donatie

verwacht kan worden van € 25.000 - € 50.000 als dit nodig is om de financiële positie te verbeteren.

Bestuurlijk

Voor de gemeente Amsterdam is de stichtingsnorm 323 leerlingen. Alhoewel het bestuur in principe vijf jaar de tijd heeft om deze stichtingsnorm te realiseren, is het bestuur zich bewust dat de actuele ontwikkeling van het leerlingenaantal, een strategische heroriëntatie noodzakelijk maakt om in ieder geval één van beide scholen in stand te houden. Het besluit is reeds genomen dat met ingang van 1 augustus 2017 één school gesloten wordt vanwege het zeer lage leerlingenaantal. Vooruitlopend op dit moment heeft het bestuur al diverse maatregelen getroffen om zowel personele als materiële uitgaven die verbonden zijn aan deze school, te beëindigen om de kaspositie van de stichting op korte termijn te verbeteren.

De Stichting O4NT en de Stichting Westelijke Tuinsteden streven ernaar om een personele unie (met een tijdelijk karakter) te realiseren per 1 januari 2017. Hierdoor zal de Stichting O4NT volledig gebruik gaan maken van en ondersteund worden door het stafbureau van de Stichting Westelijke Tuinsteden. Gelijktijdig met de vorming van de personele unie zal het huidig bestuur van O4NT plaatsmaken voor de bestuurder van de Stichting Westelijke Tuinsteden zodat vanaf dat moment maatregelen getroffen kunnen worden om de nog enige school van O4NT op termijn in te bedden in de organisatie van de Stichting Westelijke Tuinsteden.

Risicoanalyse

In het bestuursverslag 2015 is door het bestuur een inventarisatie weergegeven van risico's met betrekking tot onder andere de huisvesting en de personele formatie. In deze weergave is nog geen weging en kwantificering van de risico's en de benodigde middelen om deze risico's in de toekomst op te kunnen vangen, opgenomen. Uit de jaarstukken blijkt dat het bestuur niet beschikt over toereikende middelen voor het opvangen van onverwachte tegenvallers als bijvoorbeeld fluctuaties in leerlingenaantallen of arbeidsconflicten.

Leerlingen

In de onderstaande tabel worden de leerlingenaantallen over de jaren 2014 tot en met 2018 weergegeven naar de jaarlijkse stand van 1 oktober. De leerlingenaantallen voor 2016 tot en met 2018 zijn de aantallen die door het bestuur worden verwacht.

	2014	2015	2016	2017	2018
Leerlingen	63	116	205	270	310

De geprognosticeerde groei wordt volgens het bestuur door externe omstandigheden (stille concurrentie, tegenwerking gemeente) niet gerealiseerd. Dit heeft een grote impact op de (houdbaarheid van de) meerjarenbegroting die is opgenomen in het jaarverslag. Naar verwachting is een bijgestelde begroting gereed in oktober 2016. De inschatting van het bestuur is nu dat in het schooljaar 2016-2017 aan ongeveer 156 leerlingen onderwijs verzorgd zal worden.

3 Toezichtarrangement financiële continuïteit

Aangepast financieel continuïteitstoezicht

De bevindingen in hoofdstuk 2 wijzen uit dat de financiële continuïteit van het bestuur binnen afzienbare termijn in het geding kan zijn. De inspectie kent dan ook het arrangement aangepast financieel continuïteitstoezicht toe aan het bestuur.

Afspraken

Het bestuur informeert de inspectie direct over belangrijke wijzigingen in zijn financiële positie en zendt de volgende informatie uiterlijk 1 november 2016 toe:

- Een liquiditeitsplanning per maand van 1 september 2016 tot 1 augustus 2017, maandelijks gevolgd door een geactualiseerde versie.
- Een bijgestelde beleidsrijke begroting 2016-2017.
- Een verbeterplan dat stapsgewijs ingaat op wanneer, welke maatregelen getroffen gaan worden om te komen tot de overdracht van beide scholen en de liquidatie van de stichting.
- De contracten die ten grondslag liggen aan de betaalde huur.
- Het ontvangen juridisch advies over de toekomstige bestuursconstructie en de route daarnaartoe.
- Een schriftelijke verklaring waarin staat dat de bestuurder van O4NT eventuele liquiditeitsproblemen zo nodig kan ondervangen uit een derde geldstroom.

De informatie kan aanleiding zijn voor navraag of een vervolgesprek.

Bijlage 1 Zienswijze van het bestuur

Het bestuur heeft laten weten geen gebruik te maken van de mogelijkheid een zienswijze toe te laten voegen.